

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum patientia sit pars fortitudinis? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

Utrum patientia sit pars fortitudinis?

671

*Supra q. 128. & 10. c. ibi: notatis. * q. 123. ar. 6.*

q. 123. a. 5.

lib. 2. de Inuēt. in fol. 3. ante fi. lib.

Hom 35. in euāg. nō multū ante me.

AD quartum sic proceditur. videtur, quod patientia non sit pars fortitudinis. idem enim non est pars sui ipsius. Sed patientia videtur idem esse fortitudini: quia sicut supra dictum est*, proprius actus fortitudinis est sustinere. Et hoc etiam pertinet ad patientiam. Dicitur enim in lib. Sententiarum Prosperi, quod patientia consistit in alienis malis tolerandis. Ergo patientia non est pars fortitudinis.

¶ 2 Præterea, Fortitudo est circa timores & audacias, ut supra habitum est*: & ira est in irascibili. Sed patientia videtur esse circa tristitias, & ita videtur esse in concupiscibili. Ergo patientia non est pars fortitudinis, sed magis temperantiæ.

¶ 3 Præterea, Totum non potest esse sine parte. Si ergo patientia sit pars fortitudinis, fortitudo nunquam posset esse sine patientia: cum tamen fortis quandoque non toleret patienter mala, sed etiam aggrediatur eum, qui mala facit. Ergo patientia non est pars fortitudinis.

SED contra est, quod Tullius in sua Rhetor.* ponit eam fortitudinis partem.

RESPONDEO dicendum, quod patientia est pars fortitudinis quasi potentialis: quia adiungitur fortitudini sicut virtus secundaria principali. Ad patientiam enim pertinet aliena mala æquanimiter perpeti, ut Greg. dicit in quadam Homil.* In malis autem, quæ ab alijs inferuntur, præcipua sunt & difficillima ad sustinendum, illa quæ pertinent ad pericula mortis, circa quæ est fortitudo. Vnde patet quod in ista materia principalitatem tenet fortitudo, quasi vendicans sibi id quod principaliter est in hac materia. Et ideo patientia adiungitur ei sicut secundaria virtus principali.

Ad primum ergo dicendum, quod ad fortitudinem pertinet non qualiacumque sustinere, sed illud quod

est summè difficile in sustinendo, scilicet sustinere pericula mortis. Ad patientiam autem potest pertinere sustinentia quorumcumque malorum.

Ad secundum dicendum, quòd aliquis in bono persistat contra timores futurorum periculorum, sed etiam ut non deficiat propter præsentium tristitiam, siue dolorem. Et ex hac parte habet affinitatem cum fortitudine patientia. Et tamen fortitudo est principaliter circa timores, ad quorum rationem pertinet fugere, quòd vitat fortitudo. Patientia vero principaliter est circa tristitias. Nam patiens dicitur aliquis, non ex hoc quòd non fugit, sed ex hoc quòd laudabiliter se habet in patièdo, quæ præsentialiter nocent: ut scilicet non inordinate ex eis tristetur. Et idè fortitudo est propriè in irascibili, patientia autem in concupiscibili. Nec hoc impedit quin patientia sit pars fortitudinis: quia adiunctio virtutis ad virtutem non attenditur secundum substantiam, sed secundum materiam vel formam. Nec tamen patientia ponitur pars temperantiæ, quamvis utraque sit in concupiscibili: quia temperantiæ est solam circa tristitias, quæ opponuntur delectationibus tactus, puta quæ sunt ex abstinentia ciborum vel venereorum: sed patientia præcipuè est circa tristitias, quæ ab alijs inferuntur. Et iterum ad temperantiæ pertinet refranare huiusmodi tristitias, sicut & delectationes contrarias. Ad patientiam autem pertinet, propter huiusmodi tristitias, quantumcumque sint, homo non recedat à bono virtutis.

Ad tertium dicendum, quòd patientia potest quantum ad aliquid sui, poni pars integralis fortitudinis: de qua parte obiectio procedit: proinde scilicet aliquis patienter sustinet mala, quæ pertinent ad pericula mortis. Nec est contra rationem

Homi 5. patientiæ, quòd aliquis quando opus fuerit, in
in Matt. fiat in eum qui mala facit: quia ut Chrysost. dicit
et si to. 2 per illud Matth. * Vade satana, in iniurijs proprijs
pa-

patientem esse, laudabile est. Iniurias autem Dei patienter sustinere, nimis est impium. Et August. dicit in quadam epistola contra Marcellinum ꝑ, quod præcepta patientiæ non contrariantur bono reipublicæ, pro quo conseruando contra inimicos pugnatur. Secundum verò quod patientia se habet circa quæcumque alia mala, adiungitur fortitudini, vt virtus secundaria principali.

† Epist. 5.
ante mo.
tom. 2.

ARTIC. V.

Verum patientia sit idem quod longanimitas?

672

Supra q.
127. a. 5.
ad 3. Et
1. 2. q. 70
ar. 3. cor.
2. cor.
6. lect. 2.
princip.
* c. 1. 20. 4

Ad quintum sic proceditur. Videtur, quod patientia sit idem quod longanimitas. Dicit enim August. in lib. de patientia *, quod patientia Dei prædicatur non in hoc quod aliquod malum patiat, sed in hoc quod expectat malos vt conuertantur. Vnde Eccles. 5. dicitur, Altissimus patiens redditor est. Ergo videtur, quod patientia sit idem quod longanimitas.

¶ 2 Præterea, Idem non est oppositum duobus. Sed impatientia opponitur longanimitati, per quam aliquis moram expectat. Dicitur enim aliquis impatiens moræ, sicut aliorum malorum. Ergo videtur, quod patientia sit idem longanimitati.

¶ 3 Præterea, Sicut tempus est quædam circumstantia malorum, quæ sustinentur, ita etiam locus. Sed ex parte loci non sumitur aliqua virtus, quæ distinguatur à patientia. Ergo similiter, nec longanimitas, quæ sumitur ex parte temporis, in quantum scilicet aliquis diu expectat, distinguitur à patientia.

SED contra est, quod super illud ad Rom. 2. An diuitias bonitatis eius, & patientiæ, & longanimitatis cõtemnitis? dicit glos. * Videtur longanimitas à patientia differre: quia qui infirmitate magis quàm proposito delinquent, sustentari per longanimitatem dicuntur. Qui verò pertinaci mente exultant in delictijs suis, ferri patienter dicendi sunt.

Glos. ord.
ibid: ex
Aug.

RESPONDEO dicendum, quod sicut magnanimitas dicitur, per quam habet aliquis animum ten-